

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

DR. FRANCISY LAJOS.

Társ szerkesztő:

DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 13 sz.

Hirdetések árai: Egy három hasábos petit sor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény. :: Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fillér.

A trón közelében.

Nyitra, okt. 26.

Európának uralkodói között nincs egy sem, aki szigorúbban megkövetelné az egyéni korrektséget azoktól, akiknek szolgálatait igénybe veszi, mint a mi öreg királyunk. De olyan sincs több, aki a hadseregnek nagyobb súlyt és jelentőséget tulajdonítana, mint ez az agg uralkodó, aki pedig sohasem volt katona, mégis a katonaságot trónja és birodalma főtámaszának tartja.

Ennek a jó és böles királynak hatvanöt éves uralkodás után meg kellett érnie, hogy azok, akik a közhivatalok magas polcain állanak és akiket az ő mintegy tüntető bizalma állított oda, felháborító panama-botrányokkal szennyezik be magas állásuk díszét és a közhivatalok fórumát. Meg kellett érnie ennek a becsület és tisztesség kérdésében oly roppantul kényes uralkodónak azt, hogy azokra, akiket ő az ország ügyeinek vezetésével megbízott, özönével zúdul a tisztességtelen üzemek szennye.

A jogerős birói ítélettel megállapított sópanama után, a margitszigeti játékbárlang piszkos ügye, a szerb egyházi alapok megdézsmálása, Bog-

dánovics pátriárkának halálba kergetése, a külföldi sajtóakció nemtelen üzeme egymásután szakadnak annak a kormánynak és pártnak nyakába, amely egyedül csak a király bizalmának köszönheti, hogy a közügyek élére és a hatalom birtokába jutott.

A jó és böles s hadseregén mint szeme fényén csüngő királynak meg kellett érnie azt, hogy birodalmának nagyon válságos pillanataiban, a katonai vezérkar egyik tisztje elárulja az ellenségnek a mozgósítási terveket; meg kellett érnie azt, hogy széles érdekkörű bünszövetkezet aláassa az alapjait a hadseregnek, amelyre ő trónjának és birodalmának biztosságát fektette. Az osztrák kormány által engedélyezett Canadian Pacific társaság *félmillió* katonakötelest csempészett át Amerikába és bűnös üzemeknek elleplezésére *tizennégy millió koronát fizetett befolyásos pártfogóknak.*

Az élet undorító mélységeinek minden oldaláról egyszerre csapnak fel a korrupció hullámai s olyan embereket nyaldosnak körül, akikben bízott uruk, királyuk s akiket magas állásuk arra rendelt ki, hogy százereknek és millióknak vezérlő fényt gyűjtsanak s egy nagy birodalom

népei előtt a polgári feddhetetlenség, a szigorú, megvesztegethetetlen becsületesség példáival tündököljenek.

Minő érzések támadhatnak az agg király szívében, midőn a közélet erkölestelenségének ezt a fertőjét látja. Néhány év előtt, mikor uralkodásának hatvan éves jubileumát ülte, joggal remélhette, hogy életének alkotmányát népeinek szeretetén kívül egy nyugodt és békés uralkodásnak áldásos korszaka fogja bearanyozni. Csalódott. Birodalmának határain kívül egy tűzhányó hegynek a kráterje morajlik, bent pedig, a két állam határain innen, elkeseredett politikai pártok harca dúl és a legpiszkosabb üzemek hullámai zajlanak.

Őszinte fájdalommal tekinthet fel a népei szívében nagy helyet betöltő királyra minden hű alattvalója, aki fel tudja fogni és át tudja érezni, hogy mit tesz az, ha egy uralkodó mesehosszú uralkodás után tapasztalni kénytelen, hogy úgy a politikai, mint a katonai élet viszonyaiban, a közszolgálat legfontosabb terein olyan emberek közelítették meg őt, akikben az egyéni és közhivatalnoki tisztességérzetet és becsületességet eltemette az önzés szenvedélye.

A NYITRAMEGYEI SZEMLE TÁRCÁJA.

Alice.

A balkáni háborúból.

Dr. Rameau idegesen szakította fel a telegramot, area kinosan vonaglott, mikor átfutotta, azután darabokra szakította s szét-szórta a szoba selymes szőnyegén.

Egy ideig zavartan nézett maga elé, látszott rajta, hogy töpreng, mitevő legyen. Nem az az ember volt, a ki soká gondolkodik. Hamarosan összeszedte magát, magára kapta felöltőjét s kirohant a csipős hideg szélbe.

Egy óra alatt újra lakásán volt, esőngedett inasára, mikor az belépett, rendelkezni kezdett.

— Este hétkor indul a keleti express, esomagoljon be. Elutazom. Holnap kimegy Villaconblayra utána néz, hogy Alicet feladták-e már. Azután hazamegy édesanyámhoz, átadja ezt a levelet. Itt a lakásban pedig mindent elad az utolsó szegig s a pénzt utánam küldi.

A szolga távozott. Hm, hm, gondolkozott félig hangosan. Különös. Hattribleaux, nagyon különös. Eladni, mindent eladni. Még a madame képét is eladni. Igaza van Rameau

urnak. Kár volt egyáltalán megfestetni. Hanem hát az íróasztalban van egy másik képcske is Rameau úr nem tudja, hogy én ezt is tudom. De hát én tudok sok mindent. Azt is tudom, hogy Rameau úr az új Mordue biplánt Alicenak keresztelte, Alice pedig, a ki ezt a nevet viseli, egy fekete szemű, fekete hajú kicsi leány. Ha ha ha, sokat tudunk mi... Tehát esomagoljunk.

Dr. Rameau hét óra előtt künn állt a perronon, neki támaszkodott egy oszlopnak s fujta a füstöt finom havannájából. Kis várta elébe csoszogott Jean, a vén inas, kezeiben sárga utazó bőröndöket cipelve.

— Rendben van, fel kell adni, fogadta ura.

A szolga egyet hunyorított s ahelyett, hogy odébb ment volna a táská halmazzal, letette Rameau elé.

— Monsieur, valamit elfelejtett. Megtaláltam.

Egy finom piros chagrin bőrtárcát nyujtott feléje.

Az aviátor haragosan kapta ki kezéből. Valamit mormogott s elfordult a szolgától, a ki ez alatt megindult a táskáival a készen álló express felé.

Rameau végig tekintett a piros erszény

belsején. Egy homályos leányfénykép volt az. Nézte, nézte elborult tekintettel, azután elrejtette belső bal zsebébe, talán még oda is nyomta szívéhez.

Pár pere mulva kirobogott vele a vonat a pályaudvarról.

Három nap mulva a táborban lesz.

Irtózatosságot ajánlottak fel neki ez előtt két héttel, hogy tegyen érte szolgálatot a szövetséges hadseregben. Tehát háborúba hívták. Drinápoly ostromához.

Máskor ment volna. Hiszen kalandos természete, viszontagság után vágyakozó lelke, úgy szomjazott már valami után, a mi igazán férfit kíván, veszélytől vissza nem riadó férfit.

De hát mikor oda volt nőve Párishoz. Nem is Párishoz, hanem valami máshoz. Nem valamihez, hanem valakihez.

Alice...

Egy esztendő óta szeretik egymást. Csak ez egy esztendő óta tudta, hogy szeretni is lehet. Az előtt is volt választottja.

Cecile...

Cecile felkereste Alicet és elmondta neki, a szemébe mondta, hogy ő Rameau, az aviátor, a hős, őt is szerette, még most is szereti...

Eddig csak az emberek képességeiben esalódott, most uralkodásának nagyon előrehaladt szakában esalódnia kellett embereinek megbízhatóságában is. Eddig csak kifáradt, összetört és a közpályáról visszavonuló embereket látott maga előtt, most látnia kell már erkölcsi hajótörteket is, ijesztő jellemrönsöket.

Ennek a szomorú jelenségnek, legalább a politikai téren, nem kellett volna bekövetkeznie, ha azok a körök, amelyek kormányválság idején a király legközvetlenebb tanácsadó környezetét alkotják, nem vettek volna figyelembe olyan szempontokat, amelyek az úgynevezett összbirodalom eszméjének érdekében hasznosnak látszottak, de az országra és végső eredményben magára a trónra nézve is mérhetetlenül károsnak bizonyultak be.

Wienben a koalíciós kormány bukását követő kormányválság alatt olyan emberek felé irányult a figyelem, akiknek csak egy igényük van, a hatalom; nemzeti követelményeket azonban nem vesznek fel programjukba. Megtalálták őket a jelenlegi kormánypárt vezető embereinek szeméjében. Engedelmes és egyúttal vakmerő emberek ezek, felülről mindenre kaphatók, alulról pedig mindent mernek.

Itt vannak a keresett urak, akik azonban midőn felfelé mindent megadnak és lefelé mindent mernek, nemcsak jogokat és közszabadságokat, hanem közérkölesöket is törnek össze. Még pedig — a trón közelében.

Törvényhatósági választások.

A vármegyei törvényhatósági bizottsági választott tagok fele részének megbízatása a jelen év végével lejár s így a kerületek tagsági helyeit a lejáró mandátumok számához képest új választással kell betölteni.

És Alice még az nap elutazott Párisból. Hová? Kereste, nem tudta senki.

Ezelőtt pár órával kapta a telegrammot. — Drinápolynál vagyok, karomon a vörös kereszt. Légy boldog, légy áldott örökre! Alice. ... Szegény Alice, szegény tört szívé Alice.

A vonat pedig rémesen robogott előre, folyton előre a komor fekete éjszakában.

Dr. Rameau harmadnapra csakugyan a táborban volt.

Jelentkezett a hadvezetőségél. A vállára veregettek, paroláztak vele, kínálták vutkival.

Rameau nem ivott, mert Rameau csak konyakot ivott s mert Rameaunak csak Alice járt az eszében. Nem a Masáne-féle biplán, hanem az Alice, akinek a karján vörös kereszt van s aki most talán beteg katonákat ápol, büzhödt, utálatosan gennyes sebeket.

Mondták neki, hogy a főparancsnok igen szeret pikétet játszani, de kitűnően ért a paskievicshez is. Rameau biztosította az urakat, hogy ő is ért a pikethez is meg a paskievicshez is. Ám ő nem piketezni jött ide, hanem repülni, bombát vetni.

Különösen nézett rája a eszerzett areu generális, akinek féllábát ellőtték a törökök.

Furesa emberek ezek a franciák, minde-

Az a körülmény, hogy a vármegyei tisztviselők minden valószínűség szerint többé már nem kerülnek választás alá, mert a kormány ha kell erőszakkal is keresztül hajtja az államosítást, sok emberben lelohasztja azt az ambíciót, hogy magát megyebizottsági taggá megválasztassa.

Ámbár sok megyében, így nálunk is a választás már hosszú idő óta nem volt más, mint választási formák között végbe ment főispáni kinevezés, mégis sokan ambicionáltak a megyebizottsági tagságot, mert jól esett nekik az a tudat, hogy joguk van a tisztviselők választására befolyjni és így legalább a tisztújítás idején mint olyanok jelenhetnek meg a megye székhelyén, akiket a választandók, ha nem is valami nagyon vesznek számba, mégis mint választókat némiképp respektálnak. Altalános vagy részleges tisztújításra menni, mindig a hízelgő és jól eső tudat érzését váltotta ki sok emberből.

Az ellenzékét ez a szempont nem befolyásolta s azért most a törvényhatósági bizottság ezen jogának megszűnése nem fogja őt elkedvetleníteni a megyei közéletben való részvételtől.

Fontos iskolai, vagyoni jogi és szociálpolitikai kérdések fognak még ezután is tárgyalatni a törvényhatósági közgyűléseken. Sőt a tárgyi önkormányzat köre állítólag még bővítettetni is fog a tervezett vármegyei reform keretei között. Nem kiesinyelhető jelentőséggel bír tehát, hogy minden vidéknek, minden körzetnek, minden községnek megbízható és a közérdeket szíven hordozó képviselője legyen a törvényhatósági közgyűléseken.

Nem pártpolitikai érdek ez, hanem közérdek, vagy ha ez pártpolitika, akkor csak azoknak a pártoknak a politikája, melyek a közérdeknek minden más érdeket alárendelnek.

A néppárt mindig ebbe a jegybe állította politikáját, mindig a közérdekek javára dolgozott s azért kell, hogy a vármegyei közgyűléseken is ezt az álláspontot képviselje. Ám ez a képviselő annál hathatósabb lesz, minél számosabb tagú párt szervezet fog a törvényhatósági bizottságban helyet foglalni.

A küszöbön levő választások ennél fogva kötelességévé teszik a pártoknak, első sorban a kerület vezető embereinek, hogy ez alkalommal is erejük és befolyásuk egész súlyával álljanak helyt érdekeinkért.

Két feltételtől függ az akció sikere. Az egyik az, hogy alkalmas egyént jelöljenek; a

nütt csak repülni akarnak. Miért nem paskievicsezni? Hisz ez jobb s néha nem is olyan veszélyes. Hát ha olyan nagyon akar repülni — repüljön.

Három nap mulva kiszállították az ostromló sereghez biplánostul.

Hej, szép volt az ott nagyon, micsoda pompás színjáték, micsoda díszletek. Messze elől a füstölő itt-ott romba lőtt város, Drinápoly; itt mellette jól leásott szürke gözt okádó öblös ágyúk, piszkos, sohasem mosdott katonák véres jajgató és káromkodó sebesültek, ki botra támaszkodik, ki rozsdás buskára.

Másnap összeszerelte gépét. Szél fujt, de nem erős, meghessegett a motor, hogy ijedten ugrottak szét mellőle a szurtos, rongyos katonák. Egy sebes iramlás s felröppent, fel a lőporbűzös levegőéjbe.

Ott járt Drinápoly felett. Őt látták a várból, érezte, hogy félnek tőle. Micsoda kéjes érzés az, kéjesebb, mint a szerelem, ha az ember érzi, hogy félnek tőle.

És amint messze körívben kanyarodott el a város felett vissza az ostromló állások felé, táveövéen keresztül megpillant egy zászlót, egy fehér zászlót vörös kereszttel. Kórház, vörös kereszt kórház. Ezt kereste.

másik, hogy a jelölt érdekében erélyesen dolgozzanak. Alkalmas egyén az, aki a vármegyei közügyek iránt érdeklődik, akinek a párthűségében meg lehet bízni és a kerületben olyan tekintéllyel és népszerűséggel bír, hogy körülötte a kerület választóit a siker biztos kilátásával lehet csoportosítani.

Minden kerület a saját javára szolgáló komoly lépést tesz, ha olyan embert küld a vármegyei tanácsba, akinek panamamentes tiszta szándékai és törekvéseiben nyugodtan lehet bízni, akit kormánypárti lekötöttség a közjónak szolgálatában nem feszélyez.

Levél egy moziról.

Szakoleca, okt. 22.

A sajtó ezerféle, közérdekű napi kérdéseinek tárgyalásánál szinte kisszerű dolognak látszik, ha a esendes és kiesiny Szakoleca még kisebb moziját tesszük szóvá. Legyen mentségünk, hogy kisvárosok közintézményeinél más méretek szerint szoktak mérni, s hogy fizikai alapsajátsága a természeti tárgyaknak, hogy távolról kisebbeknek látszanak, mint közelről.

A szakolecai mozi semmiesetre sem akkora dolog, hogy egy napon volna emlegethető a trafalgári ütközettel vagy Budavár visszafoglalásával, de a maga környezetének kisebb keretében mindenképpen van akkora fontosságú, hogy midőn sorsa fordulópontra jut s a kimúlás veszélye komolyan fenyegeti, egyetmást feljegyezzünk róla, mint érdekes tanulságot. Félreértések elkerülése végett előrebocsátjuk, hogy korántsem reklámesinálás a célunk s hogy e sorok íróját semmiféle érdek nem fűzi a vállalathoz.

Manapság alig van már valamirevaló nagyközség, melyben a modern vállalkozó szellem egy vagy több mozgósínházat nem létesített volna. Vagy másfél évvel ezelőtt esodák esodájaképpen Szakolecának is kijutott a szerencséből, hogy egy elkéseredett vállalkozószellem kísérletet tett a közönségnek illetén való olesó és tanulságos szórakoztatására. A vállalatot nem sok reményenl bíztatták a helyi állapotok ismerői s a jóslatok be is váltak: a mozi tüneményes gyorsasággal eseréltette gazdát, akik megdöbbenve látták, hogy a titokzatos „Bioskop” rövid néhány hónap alatt bőrré képes soványítani a legkövérebb erszényeket. Lassankint babonává kezdett nőni az üzleti körökben az a felfogás, hogy a szakol-

Mint a keselyű sasmadár esapott le a magasból. Azután kipattant a nyeregből s rohant a kórház felé.

Nem volt az kórház, csak segélyhely. Vászonziskó s az egyik vászonfalra fel volt írva:

„A vörös kereszt egylet francia osztálya.” Lélekszakadva rohant oda, a hol kibogott a vászonajtó.

Belülről zürzavaros láрма hallatszott Rameau felé s ettől a lármától megfagyott a vér az ereiben.

Alice hangját hallotta. Aliceét, akiért odahagyta Párist, akiért bombázni készült a törököt, akit megakart menteni, ki akart menteni a háboru förtelmes mocsokjából, akinek a szivecskéje, hótiszta gyöngye szíve ő érte tört össze.

Rameau szétrántotta a ponyvát s berohant a hevenyészett deszka ágyak közé.

Az egyik sarokban guzsbakötte nyöszörgött két orvos. Kék szemük volt és hegyes szakálluk, fehér subájuk tiszta, ezek hát franciák. És a másik sarokban borzalmas gomolyagban küzdött három sátáni kinézésű tiszt és három leány.

Rameau felordított.

ezai mozi létesítése csak a fából való vaskarika és a négyszögű kör birodalmában lehetséges s hogy aki azt vállalja, az mindjárt le is mondhat a kabátjáról.

Mindezen állapotoknak megtalálhatni természetes okait az előzményekben. A szakolczi közönség hónapokon, sőt éveken át nem látott mozi, nem ismerte a szórakozás ezen fajtát s reklám hiányában eleinte keveset is érklődött iránta. A vállalkozónak a közönséget (értem persze elsősorban a földmives osztályt) előbb hozzá kellett szoktatni, mintegy ránevelni az új intézményhez, ennek a módját pedig a tulajdonosok nem értették s ebben van bukásuk oka.

Körülbelül másfél évvel ezelőtt a vállalat egy holicai társaságnak a birtokába jutott. E társaság egyik tagja, egy Amerikában megfordult tanító külföldi tapasztalatainak érvényesítésével végre valahogy megtörte a közömbösséget, érklődést keltett a közönségben s néhány hónap alatt virágzó üzletet csinált a vállalatból. Az intelligencia és a nép is szorgalmas látogatója a mozinak, mely egyébként szolid s a morális követelményeknek minden tekintetben megfelelő műsorával eddigelé semmi kifogásra okot nem adott. Az intelligencia, melynek Szakolcán semmiféle szórakozása nincs, örült, hogy legalább néha, vasárnaponként olesó s elég tűrhető multságban lehet része, a köznépre pedig még üdvösebb hatással volt a mozi, mert a vasárnap mulatozó fiatalság megszokta, szívesen látogatta és, ami a legfőbb, a korezmázás és részegeskedés helyett itt keresett és talált magának olesó mulatságot. Az antiakoholista mozgalom hívei keresve sem találhatnának maguknak hathatósabb támogatót, mint a tisztességes alapon álló mozivállalatok. Az üzlet jól jövedelmezett s remény lehetett arra, hogy állandósulni fog, míg aztán e napokban valami titokzatos hatalmaság keresztül nem húzta a számításokat.

Ezidőszert úgy van a dolog, hogy a vállalat távozni készül Szakolcáról. Híre jár, hogy a gyors távozást a közönség hangulatának hirtelen megváltozása idézte elő, mert az intelligencia egynehány előadásról tüntetőleg távol maradt. A világezt sem akarunk leekéztetésekre belefogni, lévén mindenkinek tetszésére bízva, elmegy-e, vagy nem, csak a helyzet képenek megrajzolása végett említjük ezt s mindjárt hozzátesszük, hogy újabbban ifjusági előadások sem voltak tarthatók s ez a két körülmény természetesen a vállalat bukásához vezetett.

Az a leány, akit már a földre tepert az egyik bestia, az a leány Alice volt, az ő Aliceja.

Az aviátor előrántotta revolverét, közvetlen közelből lötte fejbe a tisztet, azután veszett dühében rárohant a többire. Pár pillanat alatt végzett velük.

Azután erős karjára emelte az elájult leányt s rohant vele ki a géphez.

Odakünn a motor újra berregni kezdett. Rameau a leányt, az ő Alice-ját magához emelte be a nyeregbe, a gép végig gördült a durva fővényen s nemsokára fenn jártak együtt, a felhők között.

A mikor a tábor kellős közepe felett repült a gépmadár, az aviátor a leány kezébe adott egy hideg acélos külsejű dolgot.

— Hajisd le, vesszenek a...

A leány tartotta sokáig a bombát, de nem ejtette el.

— Nem gyilkolni jöttem én ide, de gyógyítani, — mondotta tekintetével.

— Angyal vagy Alice, Alice-om felelt a másik tekintet.

*
Pár nap mulva az express Páris felé vitt egy beteg leányt.

E tényekkel szemben az igazság érdekében meg kell állapítanunk, hogy a mozgósítható erkölestelen darabokat eddigelé még a felnötteknek szánt előadásokon sem adott elő, amit mindenki bizonyíthat, aki látogatta az előadásokat s a szakolczi minden rendű és rangú ifjuságot erkölesi veszedelem az adott helyzetben még akkor sem fenyegethette volna, ha nem a szokásos vasárnap délutáni ifjusági előadásokon, hanem a felnöttek esti előadásain jelent volna meg.

A vállalattal szemben bizonyos ridegség nyilvánul a hatóság részéről is. Hallottunk panaszt amiatt, hogy a rendörkapitányság nem akar hosszabb időre engedélyt adni a tulajdonosoknak, amint az a szomszéd Holicson is szokás, s az új helyiség bérleténél is valami akadékoskodás történt. A nehézségeknek sok helyről, egy időben és szemmelátható célzattal való útbagördítése azt mutatja, hogy itt egy embernek vagy egy társaságnak hajszájáról van szó, már akár üzleti irigységből, akár politikai háttérű gyűlölködésből, vagy azért, hogy a készenlében tartott utód számára kikaparják a parázsból a gesztenyét, amit a mostani vállalkozók szorgalmukkal, kitartásukkal megsütöttek s amit elődeik nyersen a tűzben hagytak.

Ami ebből az egész, erősen helyi jellegű ügyből közérklődésre tarthat számot, mégpedig méltán, az a sajnálatos jelenség, hogy Szakolcán, mely oly szegény az ily vállalkozásokban, hogy tárt karokkal kellene benne fogadni minden jóra való kezdeményezést, épen olyan emberek, akik akár műveltségükkel, akár hivataluknál vagy foglalkozásuknál fogva a város fejlesztésének, intézményekben való gazdagodásának ügyét leginkább kellene, hogy szívükön hordozzák és elősegítsék, szinte készséggel ütnek agyon olyan kezdetet, melyet a város színvonalának, a közönség szórakozásának érdekében mások megkísérlelnek.

Kérdjük, kinek állott útjában ez az ártalmatlan szórakozóhely? Talán az intelligenciának, mely hónapok óta nem lát új dolgot a városban s nem képes a hosszú téli esték unalmát eléggé kiélvezni a sok szórakozástól? Vagy a népnek, melynek figyelme a mozi által a korezmától elvonatván, tisztességes, szolid szórakozáshoz jut?

A tisztesség határain belül működő mozi manapság már nemcsak olesó és ártalmatlan szórakoztató intézmény, hanem az ismeretek gyarapításának is egyik népszerű eszköze, mely

Ugyanakkor pedig a török poranesnoknál jelentkeztetett egy fiatal francia aviátor:

— Szívesen szolgálom a szultánt ezentúl. Most repültem át az ostromló táborból.

... Édes a bosszu, mennél nehezebb, annál edesebb.

Még meg sem kezdte új szolgálatát, a mikor levelet kapott Párisból. Alice írta. Értésítette az aviátikust, hogy jobban van és kérte őt, hogy ne álljon bosszút azokon, a kik megbántották.

— Tedd meg ezt — írta — és én örökké hálás leszek érte. Ha szeretsz, hagyd el a harcot és jöjj Párisba...

Rameau összehajította a levelet és tárcájába tette, szemében a megnyugtató öröm esilláma sugárzott fel.

— Van még a bosszúnál is valami edesebb — mormogta magában — a megbocsítás, mellyel az ember ördögöket győz le és angyalokat hódít meg.

Beesengette az inasát és sietve pakkolt.

Régi lakása még érintetlen volt, mert Jean nem sietett ura parancsának végrehajtásával, ami Rameaut nem bántotta, mert most már a lakást más szemmel nézte...

megfelelő ellenőrzés és irányítás alatt hasznára is válhatik a szórakozni vagy tanulni vágyóknak olyan helyen, ahol nincs mód és alkalom az Urániába elmenni. Ebből a szempontból joggal elvárhatta volna, hogy távol maradvan az immorális posványtól, támogatást találjon azoknál, akik sorsán legtöbbet segíthettek s akikben van annyi őszinteség, hogy beismerik, hogy az intelligens embernek s a nép fiának is egyaránt szüksége van terhes munkája után egy kis szórakozásra. Vagy talán nem szabad Szakolcán korezma nélkül szórakozni?

Ujdonságok.

A rágalmazás járványa.

Csak járványos betegségek idején fordul elő, hogy az emberek mindenütt, a merre csak fordulnak, kórfészket keresnek és vélnek találni.

A jelenlegi kormány alatt a korrupció járványos betegséggé lett a kormánytól függő viszonyokban. Csak így magyarázható meg, hogy a közvéleménynek kevésbé óvatos organumai panamát szimatolnak ott is, a hol azt a szereplő egyének feddhetetlen jelleme és közállása feltétlenül kizárja.

A Nap című fővárosi napilap *Főpapok panamája* c. alatt megírta, hogy dr. Csernoch János hercegprimás, Mikes János, Várady Árpád és Glattfelder Gyula püspökök milliókat fizettek a pártkasszának kinevezetésükért.

A rágalmazó közlemény megjelenése után a hercegprimás nyomban megbízta ügyvédjét dr. Bonta Károlyt, hogy a Nap ellen rágalmazás és becsületsértés sajtóvétsége miatt bünyfenyítő feljelentést tegyen, a mi rögtön meg is történt.

A bünyfenyítő feljelentés hírére a Nap takarodót fúvott és kijelentette, hogy a négy főpap személyéhez fűződő gyanúsítás alaptalan.

Bármily nehéz is ezidő szerint kikerülni a panamás üzletek gyanuját, mihelyt valakit helyzete a kormányval valamelyes érintkezésre kényszerít, mégis a ki tiszta, a ki egyenes utakon jár a közélet szolgálatában, az könnyen felülemelkedik a gyanúsítás és rágalom salakján s tisztasága és korrektsége felől könnyen állíthat tanukat a közvélemény ítélőszéke elé. A bátor védelem mindig klasszikus tanuja a feddhetetlenségnek.

Kinevezések. A király *Tivadar* László privigyei kir. járásbírónak az ítélőtáblai címet és jellegét adományozta; *Csermák* Pál vágbesztercei járásbíró a VII. fizetési osztályba nevezte ki.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Hinfner* György kir. közalapítványi főerdőmérnököt erdőtanácsossá kinevezte.

A pénzügyminiszter *Pongrácz* Géza treneséni lakóst, volt ideiglenes minőségű kataszteri biztost a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű dohányáruraktári s. tiszté a szegedi dohányáruraktárhoz kinevezte.

Tanári kinevezés. Dr. *Staud* János pozsonyi kir. kath. főgimnáziumi tanárt a budapesti mintagimnázium igazgatójává nevezték ki. Az új igazgató az érsekújvári gimnáziumban kezdte meg középiskolai tanulmányait, és a tanári képesítés megszerzése után mint rendes tanár éveken át az ottani főgimnáziumnál működött. Érsekújvárból a pozsonyi kir. kath. főgimnáziumhoz nevezték ki rendes tanárnak. Négy évi pozsonyi működése után érte az a kitüntető megbízás, hogy az ország egyik első főgimnáziumának igazgatója lett.

Lemondott főispán. *Vilczek* Frigyes gróf hontmegyei, azelőtt nyitrai megyei főispán lemondott állásáról s felmentését is megkapta. *Vilczek* grófban már régebben érlelődött meg a lemondás szándéka, de a kormány ismételt felkérésére lemondását elhalasztotta. A gróf, a ki Nyitra megyében tiszteletre méltó és kellemes emléket hagyott hátra rövid ideig tartott

működéséről, ahhoz a politikai iskolához tartozik, a mely a közéleti korrektséget minden irányban követendő vezérelnék vallja. A mig köztünk volt, mindig éreztük, hogy a főispán nem egy pártnak, hanem az egész vármegyének a főispánja. A munkapárti kormány e tekintetben is megváltoztatta a helyzetet s többnyire olyan egyéneket állított a vármegyék élére, a kikben túlteng a pártpolitikai szellem, melynek igazságtalanság és törvénytelen ségek révén is ervényt szereznek, a mivel azután alaposan megbontják a vármegyei társadalmi rétegek egyetértését és összetartását.

A tanügy köréből. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Debreczeni* Elemér nyirbátori róm. kath. főgimn. h. tanárt a szakoleai kir. kath. főgimnáziumnál a folyó tanév folyamára helyettes tanáru alkalmazta. Az új tanár a katonai szolgálatra bevonult *Vámos Sándor* tanár utódja s alkalmazásával a szakoleai tanári kar 17 főre gyarapodott.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Bunderné* sz. Bertalan Mária szakoleai áll. el. leányiskolai tanítónő felévi szabadságidejének tartamára ezen iskolához helyettesül *Kesztera* Etel pozsonyi, ennek lemondása után pedig *Gyöngyössy* Mária szenicei tanítónőt rendelte ki.

Espereskerületi gyűlés. A *radosnai* esperesi kerület e hó 20-án tartotta meg *Pulmann* Andor elnöklete alatt őszi gyűlését, melyen az elnöki megnyitó és bejelentések után (melyek között legfontosabb az egyházi főhatóságnak az a döntése, hogy a konviktsi ingyenes helyek betöltésénél a pályázók lelkesedése véleményét is hallgassák meg.) dr. *Janda* József tartott szakszerű előadást a gyászmisére vonatkozó liturgikus döntvényekről. A kerületi tanfelügyelő kérésére elhatározta a papság, hogy a szorgalmi idő alatt nem félnyolc, hanem hét órákor fogja tartani a szentmisét, hogy így egyáltalán ne nyulhasson bele a kántortanító templomi elfoglaltsága a 8 órákor kezdődő tanítási időbe.

Részletesen vitatta meg a gyűlés az egyházi alapítványi pénzek központi kezelésének kérdését, mely ellen több kifogás hangzott el. Végül jegyzőkönyvileg adtak kifejezést *Guzsvenitz* Vilmos elhunyt felett érzett gyászuknak.

A XII. Országos Katolikus Nagygyűlés előkészületei során az Országos Katolikus Szövetség most állította össze a meghívót amelynek szétküldését már megkezdték. A jegyelőjegyzések már most is tömegesen érkeznek az előkészítő bizottsághoz s azok feldolgozása is megindult, hogy a torlódások elkerülhetők legyenek. Különösen a vidéki tagok bejelentését illetőleg újlag felhívja az Országos Katolikus Szövetség a résztvevők figyelmét az előjegyzési határidőre, mely e hónap végével jár le.

Törvényhatósági közgyűlés. Nyitramegye törvényhatósági bizottsága november hó 6-án tartja ez évi őszi rendes közgyűlését. A tárgysorozatban előfordul a vallás- és közoktatásügyi miniszter leirata a nyitrai kulturpalota ügyében; Marostorda-vm. közönségének átirata a hazai ipar fejlesztése érdekében létesítendő orsz. közgazdasági alap tárgyában; Arad és Kolozsvár sz. kir. városok közönségének átiratai a munkásbiztosítást szabályozó 1907. évi XIX. t.-c. módosítása iránt; a vármegyei alapok tulajdonát képező pénzek gyümölcsöző elhelyezése; a budapesti központi hitelszövetkezet kérvénye a vármegyei pénzkészletek elhelyezése tárgyában. A tárgysorozat 145 pontból áll.

Köszönetnyilvánítás. Még alig némultak el az ünnepi hangok, amelyeknek a krakoványi plebániához tartozó Osztró község tanuja volt szept. havában az ottani róm. kath. iskola felszentelése alkalmából, s már is új örömhír járta be a községet. Dr. *Csernoch* János hereceprimás úr méltányolva a község lakóinak buzgóságát és áldozatkészségét, amelyet a kath. ügyek érdekében fejtettek ki (1908-ban új templomot, ez idén új róm. kath. iskolát építettek), a kath. iskola költségeihez 1000 kor.-val járulni kegyeskedett.

Elsősorban a főméltóságának kegyes ado-

mányáért, másodsorban Nagys. *Bieliczky* Jusztin e. kanonok, ker. esperes úrnak az osztrói iskolánk felépítése körül kifejtett fáradozásáért, buzgó közbenjárásáért úgy a magam, mint osztrói híveim nevében e helyen is a leghálásabb köszönetemet juttatom kifejezésre. — *Markovics Mihály* krakoványi plebános.

Halálozás. *Fülöp* Eszter, Mária Edina nővér a legsz. Megváltóról nevezett női szerzetesrend tagja és az érsekújvári Flenger-intézetnek tanítónője hosszabb betegeskedés után Érsekújvárott elhunyt. *Fülöp* Alexia a Flenger-intézet volt főnöknője unokanővérét gyászolja a boldogultban, a kit f. hó 14-én nagy részvét mellett helyeztek örök nyugalomra.

Boór János hollési ág. ev. lelkész f. hó 18-án, életének 63-ik évében, hosszas szenvedés után Hollison elhunyt. Temetése 21-én folyt le, népes közönség jelenlétében. Az elhunyt lelkész fiatalabb éveiben élénk szerepet vitt a közéletben s ismert alakja volt a hollési társaságnak.

Az Országos Szimfóniai Zenekar a vidéken. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium főhatósága alatt álló Országos Szimfóniai Zenekar, *Craus* István főispán védnöksége mellett, október 26-án (vasárnap) nagy hangversenyt rendez Nyitrán. Előadásra kerülnek Goldmark: Sakuntala-nyitánya, Volkmann II. F-dur szerenádj. Chován: Rapszódiaja, Csajkovszky: VI. Szimfóniája (Patetique) és Berlioz: Rákóczi-indulója. A hangverseny iránt nagy érdeklődés mutatkozik a vármegyében.

Konstantin-ünnepély. A Nagyszombati Katolikus Kőr az ottani katolikus egyesületek közreműködésével a kath. egyház szabadságának 16 százados jubileuma alkalmából 1913. évi október hó 26-án a városi színházban Konstantin-ünnepélyt rendez. Ez alkalommal színre kerül: Ünnepi játék 7 színben. Biesen nyomán írta Wessely Géza, karaklápn.

Tanító választás. Az érsekújvári r. kath. iskolaszék f. hó 16-án a Blahó Gyula nyugdíjazásával megüresedett tanítói állásra egyhangulag *Lemény* Nándor szimói tanítót választotta meg.

Uj nacionálé a számbokrétai járásban. A nyitrai számbokrétai főszolgabírósnál új divatú nacionálék jöttek használatba. A tárgyalásokon az eddig szokásos kérdéseken kívül még azt is kérdezik a felektől, hogy fel vannak-e véve a szavazati lajstromba és gyakorolják-e szavazati jogukat? Ezeket az új rubrikákat valószínűleg a nyitrai vármegye-házán fundálták ki. Mi az újítónak mást ajánlanánk. Kérdezzék meg a felektől: Ismerik-e a kormány só- és egyéb minőségű panamáit? És tudják-e, kik kaptak a panama pénzekből?

A F. M. K. E. jubilaris óvodái. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület kisdóvódái egymás után ünneplik teljes esőndben negyedszázados fennállásukat. A múlt évben jubiláltak az árvamegyei námesztói, trstenai és turdossini, a hontmegyei felső-hodrusi, a nyitrai nováki és szenicei, valamint a zólyomlipesei F. M. K. E. óvodák s az elnökség azzal örökitette meg ezeket a jubileumokat, hogy óvónők évi fizetését föl-emelte. Az idén pedig egyszerre kilenc F. M. K. E. óvoda jubilál: a barsmegyei oszlányi, a nyitrai cabaji, kovarci és vittenei, a trenesénmegyei beekői, kiszuecaujhelyi, báni és várnai, valamint a túrócmegyei znióvárjai óvodák. A cabaji F. M. K. E. óvoda vasárnap nagy gyermekünnepet rendezett, a melyen megjelent Czabaj és Csápor testvérközségek egész közönsége, a F. M. K. E. és a hatóságok képviselői s az iskolák ifjúsága. A gyermekek ünnepélyesen megkoszorúzták a magyar címet, énekeltek, hazafias verseket szavaltak és hálás ünnepelésben részesítették a FMKE-t és *Pulmann* János dr. e. kanonok, esperesplebánost, a ki mint az óvoda felügyelőbizottságának elnöke, szintén huszonöt éve gondozza az óvodát. Az ünnepelésben bőséges része volt királyfi *Bottló* Anna óvónőnek is, a kinek nagy érdemei vannak a község örvendetes magyarosodásában.

Polgáriiskolai tanárok gyűlése.

Az Országos Polg. Isk. Egyesület Nyitra-Trenesénmegyei köre Trenesénplepcen *Koll* Lajos elnöklete alatt népes gyűlést tartott. Az elnök megnyitójában arra utalt, hogy a kör a kisérleti 7 osztályos polgáriiskolák számának emelése, a tanárság magasabb képzéseinek elismerése, a szolgálati éveknél leszállítása a státus részére a VII. fizetési osztály megnyitása és az állami státusba átvett kortársak sérelmes beékelésének orvoslása érdekében hathatós küzdelmet folytat. *Klacsó* Győző titkári jelentése során elkeseredett hangon tárgyalta a gyűlés a nyitrai megyei tanfelügyelőnek egy némely sérelmes eljárását és kimondta, hogy ez ügyben felír a kultuszminiszterhez. *Kisfaludi* J. László a magániskolai tanárok fizetésének sérelmeit *Sinkovich* Jenő a nyitrai megyei magyar falvak nyelvjárási értekezett. Majd köri képviselőnek *Klacsó* Győző és jegyzőnek *Pajer* József választott meg. A gyűlést vacsora követte, s a tanárság késő estig együtt maradt cigányzene és tombolajáték mellett, melyet a fürdőigazgatóság vendégszeretete a kör tagjai részére rendezett.

Előmunkálati engedély meghosszabbítása. A kereskedelemügyi miniszter *Skublics* József földbírtokos, vigvári lakosnak a póstyén-verbói helyi érd. vasút *Rakovic* állomásból kiágazólag Vigvár, Nagykosztolány és Ispáci községek érintésével a m. kir. államvasutak Nagyszombat állomásáig és a fenti vonalból kiágazólag *Vittenc* községig vezetendő szabványos nyomtávú gőzüzemű h. é. vasutvonlra az 1908. évben kiadott előmunkálati engedély érvényét, további egy év tartamára megújította.

Csak egy szál virágot! A József kir. herece Szanatórium Egyesület halottak napja közeledtével a következő felhívással fordul a közönséghez: Mennél nehezebb gondokkal teli napjaink vannak nekünk, annál érzőbb szívvel gondoljunk azokra, a kik köztünk halálos kórral járkálva, a biztos halálnak néznek elébe, ha rajtuk irtalmas szívek nem segítenek. A szegénysorsú tüdőbetegekről beszélünk, akiknek gyászos csapatából eddig 4000 embert ápolt és gondozott ingyen a József Királyi Herece Szanatórium Egyesület. Ez a jóra való egyesület minden esztendőben azzal a felhívással lép a közönség elé, hogy a szereteteiknek szánt koszorúból egy szál virágot adjanak az életükért esengő tüdőbetegeknek. Egy szál virág ára nem sok. De ha milliók adják, akkor már nagy összeg, akkor már ezekkel népesebb lesz a haza, akiket a halálos kórtól megmenthetünk. Kevesebb a könny, kevesebb a gyász. Azért mindenkihez, akihez a Szanatórium Egyesület kéri szava eljut és azokhoz is, akikhez el nem jut, azzal a kéréssel vagyunk, kegyeskedjenek irtalmas szívük adományait eljuttatni az Egyesületnek, (Budapest, Sütő-utca 6.) Halottaink tudni fognak arról, ha egy szál virággal kevesebbet kötnék koszorúikba, s azt az egy szál virágot fölajánljuk a tüdőbetegek megmentésére.

A szüret. Zoborhegyen és a nyitrai határhoz tartozó Csermányon és Szarkahegyen már mindenütt leszüreteltek. Az eredmény nagyon változó, egyes szőlőbirtokosoknak a tavalyinál jobb, másoknak rosszabb termésük volt. Az átlagos termés alatta marad a közepesnek. Minőségére nézve az ezidei must jelentékenyen jobb, a múlt évinél.

Szakolcán a képviselőtestület határozatából f. hó 20-án volt a szüret, mely helyenkint a legkülönbözőbb eredménnyel végződött. Az elmúlt év folyamán a fagy és a kedvezőtlen időjárás sokat ártott a szőlőnek. Legkedvezőbb az eredmény a korai fajoknál, míg a többieknél vagy közepes vagy rossz a termés. Átlagosan a termés körülbelül a tavalyival egyenlő mely a gyengébbek közül való volt. Ennek következtében a szőlőbirtokosok ismét magasabbra készülnek szabni a bor árát, mely már legutóbb sem tartott lépést az importált borok áraival.

Ásatások Trencsén megyében.

A Trencsén vármegyei Múzeum-egyesület legutóbb tartott ülésén dr. Brancsik Károly muzeumi igazgató előterjesztette jelentését a muzeumi állapotáról. A nyár folyamán a Múzeum-egyesület három helyen ásatott: Drétomán, Nemesváralján és a barosszázi barlangban. A nemesváraljai és barosszázi ásatások szép sikerrel jártak. A leletekről az igazgató igen sok sikerült rajtot mutatott be a választmányi tagoknak. Az ásatásokból kikerült nagy mennyiségű tárgyak a múzeumban vannak elhelyezve s már feldolgoztak.

Ügyvédek az esküdtzék reformja ellen. A budapesti ügyvédi kar imponáló erővel emelte fel tiltakozó szavát az esküdtzék tervezett reformja ellen. Két helyen foglalkoztak a budapesti ügyvédek a kormánynak idevágó javaslatával: az ügyvédi kamara ülésében és az ügyvédi körben.

A budapesti ügyvédi kamara választmánya f. hó 24-én ülést tartott, melyen nagy érdeklődés mellett az esküdtzék reformjáról szóló kormányjavaslatot tárgyalta. Valamennyi felszólaló a legnagyobb elkeseredéssel nyilatkozott a javaslatról, melyről megállapították, hogy szabadságellenes, indoklásában pedig rosszhiszemű. Allandóan gyilkosokról és rablókról beszél, holott célja az, hogy béklyókba verje a sajtót és közszabadságot. Főleg a miatt támadták a kormányt, hogy az utóbbi időben egymásra gyártja a törvényeket, anélkül, hogy meghallgatná a szaköröket, ami különösen veszélyes azért, mert ezt a gyors törvénygyártást az ellenzék jelenléte sem ellenőrizheti.

A vitában a felszólalók pártkülönség nélkül a javaslat ellen foglaltak állást, úgy hogy a reformnak egyetlen egy szószólója sem akadt. Elhatározták, hogy nov. hó 2-án közgyűlést tartanak Az ügyvédi körben Visontai Soma dr. nagyszámú előkelő jogászközönség előtt előadást tartott az esküdtzék módosításáról szóló törvényjavaslatról, melyet a nagy jogászközönség és az ügyvédi kamarák véleményének meghallgatása nélkül gőzerővel hajtottak keresztül, holott egyik legfontosabb közszabadsági és igazságszolgáltatási intézményünknek teljes megsemmisítését tartalmazza.

Céllövészeti tanfolyam. Érsekújvárott f. hó 16-án céllövészeti tanfolyam alakult, melyen a főgimnázium ifjúságát Czárán Dániel tornatanár és azonkívül még egy katonai vezető fogja oktatni a céllövészetre. A tanfolyam kebelében a főgimnáziumi ifjúságon kívül álló sportkedvelők számára is rendeztetnek előadások. A rendezőség felterjesztette a honvédelmi miniszternek, hogy kellő mennyiségű fegyver álljon a tanfolyam rendelkezésére.

Az eltűnt tanfelügyelő jelentkezett. Dr. Pataki kir. segédtanfelügyelő a közgazgatási bizottság mult heti ülésén bejelentette, hogy Adamovich kir. tanfelügyelő, kinek a szenicei kirendeltség megszűntetése folytán már szeptember 1-én kellett volna jelentkeznie szolgálattételre a központban, ismeretlen helyre költözött. Mint értesülünk, Adamovich e héten életjelt adott magáról. Egy hivatalos ügyből kifolyólag levelet írt Lőrinczy tanfelügyelőnek, melyben bejelenti, hogy Pestszentlőrincen tartózkodott. Valószínű, hogy hivatalát Nyitra legközelebb elfoglalja.

Városok visszafejlesztése. A szakolcai képviselőtestület a minap terjesztette föl a törvényhatósághoz a nagyközségi kérvényt s a városban hire jár, hogy a mozgalom hívei már a legközelebbi jövőben esatlakozni óhajtanak ahoz az országos mozgalomhoz, mely a kisebb városoknak nagyközséggé való visszafejlesztése irányában megindult.

Ezzel kapcsolatban talán helyénvaló lesz az országos mozgalom jelenlegi állapotát röviden ismertetni. Az ügyet a „függetlenség

48-as országos gazdapárt“ budapesti elnöksége intézi, mely Magyar Lobogó c. hivatalos politikai hetilapjában propagálja a visszafejlesztési eszmét. A nagyközséggé alakulás vágya eddig a következő városokban észlelhető: Békésgyula, Hajdúszoboszló, Karcag, Korpona, Leibic, Magyarkanizsa, Mezőtúr, Nagyrőce, Szakolca, Szekszárd, Szentendre, Szilágysomlyó, Tolsva, Türkeve, Vizakna.

E 15 városban jelenleg különféle állapotban van a mozgalom. Néhol, pl. Mezőtúron, Békésgyulán a polgárság, ez ügyben még nem is gyűlésezett, másutt pedig most készülnek a képviselőtestületek elé terjeszteni a kérvényeket. Szabó István nagyatádi orsz. képviselő, a mozgalom egyik vezére már több alföldi várostól kapott meghívást a népgyűlésen való megjelenésre. Magyarkanizsa és Szekszárd beadványait mostanában fogják tárgyalni az illetékes törvényhatóságok. Több város van olyan, ahol nem akadt a mozgalomnak alkalmas vezetője. Az országos vezetőség még 7 várostól vár nyilatkozatot, melynek beérkezése után értekezletre fogják összehívni a csatlakozó városok küldötteit. Az eddig csatlakozók november hónap második felére óhajtják a gyűlést Budapesten. A kormány a visszafejlesztési mozgalmakkal szemben eddig visszatartó álláspontot foglalt el. Hajdúszoboszló, Karcag és Türkeve városok visszafejlesztési kérvényeit már elutasította, Nagyrőce kérelme pedig már február óta elintézetlenül van a belügyminisztériumban. A mozgalom hívei most arra készülnek, hogy az értekezleten megbeszéljék a tennivalókat s kérelmükkel az országgyűléshez fognak fordulni, a kormány elutasító magatartásával szemben.

Meghívó. A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének 122. nyitrai fiókpénztára okt. hó 26-án vasárnapon d. u. 4 órakor a ker. szociális egyesület helyiségében rendkívüli közgyűlést tart. Tárgy: 1. A központ alapszabálymódosító tervezetének ismertetése. 2. A fiókpénztár erre vonatkozó indítványai. 3. Egyéb indítványok. Az összes tagokat ez úton is tisztelettel meghívja Kubinyi Endre elnök,

Szinpártoló egyesület Léván. Néhány lelkes ember szinpártoló egyesület alapítását vette tervbe Léván azzal a céllal, hogy lehetővé tegye a közönség részére jó szintársulatok, a szintársulatok részére nagy és érdeklődő közönségnek biztosítását. A szándék erősen a megvalósulás stadiumába jutott annyira, hogy e hó 19-én délelőtt 11 órakor a lévai városháza közgyűlési termében tartandó alakuló közgyűlésre hívja meg az érdeklőket az alapítók nevében Belesák László lévai kir. közjegyző.

Az öngyilkos holicsi ügyvéd. Czipkó István dr.-nak, a tragikus véget ért holicsi ügyvédnek halála körülményeiről még a következőket jelentik Holicsról: Czipkó dr. halála szoros összefüggésben van a Gayduschek-féle cégbukással. Nemesak mint jótálló volt érdekelve, hanem a kereskedőtársaság, felhasználva az ügyvédnek némely bankokkal való összeköttetéseit, egyes pénzügyleteknél őt használta fel közvetítőnek s igénybe vette a társaság pénzügyi viszonyait alaposabban valószínűleg nem ismerő ügyvéd szolgálatait. Ő járt el többek között a nagyszombati Gazdasági Bankkal és a szakolcai Kereskedelmi Bankkal kötött ügyleteknél is. Az előbbi igen nagy összeg erejéig van érdekelve a bukásnál s mikor a társaság fizetési képtelensége kiderült, az eljáró ügyvédnek különféle oldalról igen sok szemrehányást kellett eltűrnie. E támadások kártékonyan hatottak személyi reputációjára s az amúgy is ideges, beteg emberben megérelték az öngyilkosság gondolatát. Ettől a rejtegetett szándékától nem tudta eltéríteni még az sem, hogy az ügyben szereplő váltók egyrésze már rendezést nyert, sőt hogy legújában már arra is volt alapos kilátása, hogy vesztességének jelentékeny része megtérül. Azon ismerősei, akik közvetlenül az öngyilkosság előtt beszéltek vele, a legkisebb kedvetlenséget, izgatottságot sem vették észre viselkedésén. A parton hagyott felöltőjét még az est folyamán egy pénzügyőr hozta a városba. Az öngyilkosságot egy uradalmi vadász látta, de egyedül lévén, nem menthette ki a fuldoklót a mély vízből.

Városok pótdóója. A városoknak Nagyváradon tartott országos kongresszusán Lukács Ödön nagyváradi v. tanácsnok nagy horderejű előadást tartott a városok hitelügyéről. Előadásának keretei között a városok pótdóójáról is kimutatást közölt, melyből a következő adatokat emeljük ki: Abrudbánya 163, Csikszereda 470, Esztergom 97, Érsekújvár 84, Léva 81, Nagyszombat 405, Nyitra 65, Trencsén 57, Szakolca 35, Zsolna 44%.

Szabályrendelet a prostitúcióról. A belügyminiszter leiratot intézett a törvényhatóságokhoz a prostitúcióról alkotott szabályrendelet módosítása tárgyában. Jellemző közgazgatási állapotainkat, hogy a prostitúcióról szabályrendeleteket alkotnak, mintha az erkölcsi mételet és piszkot mederbe kellene szorítani és nem elfojtani és eltakarítani. A kolera és pestisről nem alkotnak szabályrendeleteket, hanem intézkedéseket tesznek az elnyomásukra. Az erkölcsi dögvész azonban szabadon grasszállhat, szabályrendeletek oltalma alatt!

Vidéki szinigazgatók bajai. Az általánosan rossz gazdasági viszonyok, kereskedelmi és ipari pangás miatt, a most közeledő téli szezonban a vidéki szinigazgatók helyzete is válságosra fordult; ehhez járult még az is, hogy az ügynevezett területi és staggione társulatok végső erőlködésükben még olyan városokat is elfoglaltak, amelyek a beosztás szerint kerületi igazgatók számára vannak fenntartva. Az emiatt beérkezett számos panasz arra indította a Szineszegyesület tanácsát, hogy szigorú átiratot intézett úgy a kerületi, mint a területi igazgatókhoz, hogy az engedélyükben kijelölt állomásaikon kívül más városokba még akkor se menjenek be, ha egyébként a helyhatósági engedélyt meg is kapják.

Harangszentelés Alsóbodokon. Alsóbodok község híveinek áldozatkészségéből két szép új harang készült, melyek f. hó 19-én szenteltettek fel. A szertartást Jeszenszky Alajos püspöki helynök úr végezte Belák József szemmináriumi aligazgató, Szida Kálmán esperes plébános, Dr. Hatala István főgimn. tanár és Karsay Imre pogrányi plébános segédlete mellett. A község határában 32 tagu lovasbandérium fogadta az érkezőket, s a templom előtt felállított diszkapunál Bihary Gula körjegyző üdvözölte rövid talpraesett beszédben a községi képviselő nevében. Egy iskolásleányka remek kiállítású esokrot nyújtott át. Az ünnepi szent mise és harangszentelés után Karsay Imre plébános remek szónoklatban méltatta a harangok jelentőségét, ennek végeztével felhangzott az iskolás gyermekek alkalmi éneke. Ezután a hívek körmenetben kivonultak Ács István bodoki lakos által mintegy 600 korona költségen felállított márványkökereszt megszenteléséhez, mely ünnepélyes aktust szintén a püspöki helynök úr végezte. Megható látvány volt a hívek arcán tükröző öröm, mely ékes bizonyosága volt annak, hogy mily áldozatkészségre képes a jó falusi nép, mikor fellángol szívében a gondosan ápoltt hitélet szelleme.

Ifjúsági kirándulás. A szakolcai Johanneum-Internátus növendékei néhány fiú tanuló társaságában az igazgató és a nevelőtanárok kíséretében megtekintették a f. hó 19-iki holicsi löversenyt.

Viharos ülés. A nyitrai ker. munkásbiztosító pénztár okt. hó 19-én délelőtt igazgatói ülést tartott. A gyűlés a szokottnál zajosabb lefolyású volt. A kiküldöttek második választását vezető hármas tagú bizottság ugyanis számlát nyújtott be a pénztárhoz az igazolványok kiállításáért. Az önzetlen elvtársak fejünkint 80 koronát kívánnak ezen ténykedésért. Az igazgatóság hivatkozással arra, hogy a korteskedő Lusztig Benő hivatalnok helyébe a választási mozgalom tartamára helyettesítést állított be, a júdás pénz kifizetését, zajos vita után megtagadta.

Tűz. Felsőköröskényben Engel Manó bér gazdaságában pénteken este 8 óra tájban tűz támadt. Egy lakóház, melléképületek és több kazal esett a tűz áldozatául.

Elgázolás. Teszár Lénárt fuvaros okt. hó 23-án délben a Váralja-utcában szekerével elütötte Smigura István 89 éves koldust. Az öreg ember fején könnyebb sérülést szenvedett.

Tanítói közgyűlés. A treneséni ált. tanítóegyesület folyó évi november hó 6-án tartja meg az évi közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Mult közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 3. A „Magyar tanítóság reformterveinek” előadja: Simon Lajos, a tanítói orsz. szövetség főtitkára és a „Tanító” hivatalos lap szerkesztője. 4. „Az énektanítás módszere” előadja Hackl N. Lajos orsz. ének- és zene-felügyelő. 5. „Eötvös József báró mint tanügyi politikus” értekezés, felolvassa dr. Benes Jenő szakfelügyelő. 6. „Méhészet és a tanítók” értekezés, felolvassa Podhradzky Dezső tanító. 7. „Napsugár a tanteremben” értekezés, felolvassa Priborsky Ferenc tanító. 8. Internátus és az egyesület 1910/12. és 1912/13. tanévi számadása és 1913/14. évi költségeloirányzata. 9. Indítványok. 10. Tisztujtítás.

Aki 16 rendőrtől sem ijed meg. A városházán gyakran megessik, hogy tárgyalás alkalmával a felek oly tanukra is hivatkoznak, a kiket kihallgatásuk alkalmával nem jelentettek be. Az ügyek gyorsabb lebonyolítása céljából a rendőrkapitány ilyenkor rendőr által előszóval idézti be az illetőket. A beidézetek ugyan kissé bosszankodnak a felett, hogy megkezdett munkájukat félbe kell szakítani, de eleget tesznek a felszólításnak. E hó 17-én történt, hogy egy tárgyalásra a kapitány rendőr által idézte meg Michalecz Mária varrónőt. A varrónő azonban ellenszegült a felszólításnak és kijelentette a rendőr előtt, hogy ha a kapitány 16 rendőrt is meneszt érte, akkor sem megy el a városházára. A rendőr a nővel szemben nem akart karhatalmat használni, de hatósági közeg megsértéséért feljelentette a varrónőt.

Támadás az úton. Valasek István napszámos a napokban valami fölött összekülönbözött Gabula Lajos kocsislegénnyel. Gabula bosszút forralt Valasek ellen. F. hó 18-án végre megleste az Erzsébet-úton és fejére súlyos esapást mért.

Dologkerülő suhancok. F. hó 21-én délelőtt a rendőrség a városházára előállította Pintér Gyula, Bilik József, Szvitács János, Csernyánszky Rezső és Stancel Pál 14-18 éves dologkerülő suhancokat. Szőlő és tyuklopással vannak terhelve. A tolvajok — egyeseket tekintettel fiatal korukra, — a rendőrkapitány csak dorgálással büntetett. Minthogy az ilyen dologkerülők állandóan veszélyeztetik a köz- és vagyonbiztonságot, ideje volna, ha a hatóság végre-valahára megbarátkoznék egy dologház felállításának eszméjével. Hogy az ilyen esavargó fiúkból ha szabadjára vannak ersztve, idővel notorius gonosztevők válnak, több mint bizonyos. Hiszen számtalan példa igazolja állításunkat.

Eltűnt pénztárca. Hegedűs Ignác aranyosmaróti nyug. törvényszéki hivatalnok e hó 14-én délelőtt szivart vásárolt a Felsner féle trafikban. A szivar árának leróvása után erszényét a pulton felejtette. Feledékenysége 34 koronájába került. Ennyi pénz volt ugyanis erszényében, a mely mai napig sem került meg.

Kellemetlen meglepetés. Nem mindennapi meglepetésben volt része e hó 19-én a nyitrai gőzmalomban dolgozó Zugli Károly budapesti szerelőnek. Pénztárcáját, melyben 22 kor. és egy osztálysorsjegy volt, a műhelyben valaki kilopta nagrágja zsebéből. Két munkástársát gyanúsítja a lopással, de a rendőri nyomozás során mit sem lehetett rájuk bizonyítani.

Akik egymás vevőire pályáznak. Hogy a mai sanyarú világban mily mérvben dühöng a verseny, mutatja az alábbi eset. D. Sándor zsidó és Z. Lipót kereskedő az üzleti élet pangása óta hadilábon állnak egymással. Okt. hó 17-én D. Sándor beállított a rendőrségre és elpanaszolta, hogy vevőit Z. Lipót egyre-másra csalogatja üzletébe. Okt. hó 24-én pedig Z. Lipót tett hasonló tárgyú feljelentést D. Sándor ellen. Így D. vevői Z.-nél szerzik be szükségletüket, Z. vevői pedig D.-nél. A károsult fél természetesen az,

akinek kevesebb vevője van. Erről pedig hallgat a krónika.

Közgazdaság.

Országos baromfikiállítás. A Baromfitenyésztők Országos egyesülete f. évi december hó 5-8-ig Budapesten országos baromfikiállítást rendez a városligeti Iparcsarnokban, amely iránt országszerte nagy az érdeklődés. A baromfitenyésztés ma már egyike a legfontosabb termelési ágaknak, mert élelmi-szereket termel s így jövedelmi forrással szolgálhat mindenkinek, aki csak némileg olyan viszonyok között él, hogy baromfitenyésztéssel foglalkozhasson. A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete ezzel a kiállítással is azt a célt kívánja szolgálni, hogy a nagyközönség megismerje a baromfiban rejlő óriási tökélet, amelyet kiki a maga javára kamatoztathat, ha ismeri mindazokat a feltételeket, amelyek a tenyésztés jövedelmezőségét tulajdonképpen okozzák. Ezek közé a feltételek közé tartozik elsősorban a helyes fajtanak a megválasztása, mert hiába vannak meg a legkedvezőbb körülmények, ha a fajta nem termelőképes, nem fogunk jövedelmet elérni.

A baromfikiállításon be lesznek mutatva mindazok a fajták, amelyek a mi viszonyaink között beváltak, akár gazdasági, akár kedvteléses tenyésztés szempontjából. De nemcsak hogy be lesznek mutatva, hanem díjazva is lesznek, ami azt jelenti, hogy a legszebb és legjobb állatok tenyésztői elismerésben és jutalomban részesülnek. Aki tehát a nagyközönség köréből a baromfitenyésztés iránt érdeklődik, okvetlenül tekintse meg a kiállítást s vegye meg a megalapítandó tenyésztés részére szükséges állatokat az alkalommal.

Ebből kifolyólag a hazai tenyésztőket arra szeretnők buzdítani, hogy minél tömegesebben vegyenek részt a kiállításon, amit annnyival is könnyebben tehetnek, mivel először a térdíjak igen alacsonyak, másodsorban a szállításhoz fuvardíj kedvezményekben részesülnek a magyar államvasutaktól, harmadszor annyi díj áll rendelkezésre, hogy ezek maguk is fedezni fogják az állatok felküldési költségeit, negyedszer gondoskodott a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete, hogy ez a kiállítás kitűnő értékesítési alkalom legyen. Az állami bevásárlások jelentékeny része itt fog eszközölni. A Baromfitenyésztők Orsz. Egyesületéhez rendkívül sokan kérdést intéztek tenyésztés iránt s ezek mind figyelmeztetve lettek, hogy el ne mulasszák a kiállítást megtekinteni, mert olyan gyönyörű anyag lesz kiállítva, hogy igen kedvező bevásárlásokat fognak tehetni. Ezenkívül plakátokon felhívja a rendezőség a bolgár, román és szerb baromfitenyésztő közönséget, hogy látogassák meg ezt a kiállításunkat s esetleges tenyészállat szükségleteiket szerezék be itt. Ismeretes a tenyésztőközönség előtt, hogy nemzetközi kiállításunkon a bolgárok utána pedig a szerbek tettek nálunk tetemes bevásárlásokat. Most pedig, hogy a háboru

elmúltával új és hatalmas lendületnek fognak indulni a közgazdasági viszonyok lenn a Balkánon, remélhető, hogy a baromfitenyésztést is fokozott mértékben fogják felkarolni és minthogy ugyanazt a tenyészirányt kell követniük, amelyet mi követünk, szinte utalva vannak arra, hogy tenyészbaromfi szükségletüket nálunk szerezzék be.

A boszniai és hercegovinai kormány is jelezte, hogy tenyészbaromfi bevásárlásokat óhajtat Magyarországon eszközölni s a rendezőség szinte felhívta a kormány figyelmét a Budapesten rendezendő országos baromfikiállításra, mint olyanra, amelyen megtalálhatóak lesznek mindazok a különféle fajták, amelyeket az országos kormány keres.

Mindezekből láthatja tehát a tenyésztő közönség, hogy a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete ezzel a kiállítással kiváló módon fogja a baromfitenyésztés érdekeit szolgálni és ezt annál sikeresebben fogja tehetni, ha minél nagyobb állatállománnyal fog ez a kiállítás rendelkezni. Ezért kívánatos volna, ha lehetőleg minden tenyésztő részt venne állataival a kiállításon.

A kiállítás birálatára vonatkozólag még azt jegyezzük meg, hogy osztályrendszer szerint fog történni, abból a célból, hogy minél több díj kerülhessen kiosztásra s a díjazásban való részesedés szabályozva legyen. Rendelkezésre állanak a földmívelésügyi és kereskedelemügyi kormányok, valamint Budapest székesfőváros és Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye pénzügyi, a földmívelésügyi kormány érmei, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a Magyar Gazdaszövetség, a „Hangya” Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet, továbbá több hazai gazdasági egyesület és különféle külföldi baromfitenyésztési egyesület díjai. Ezenkívül sok magándíj is áll rendelkezésre.

Aki baromfitenyészt, az nemcsak önmagának, hanem az egész országnak dolgozik, mert hazánk jövő közgazdasági fejlődésében a baromfitenyésztésnek jelentékeny szerepe lesz. Tervezetek és bejelentési iverk kaphatók a Baromfitenyésztők Országos Egyesületénél, Budapest, II. Ullői-ut 25. I. em. 10. Telefon 67-84. sz.

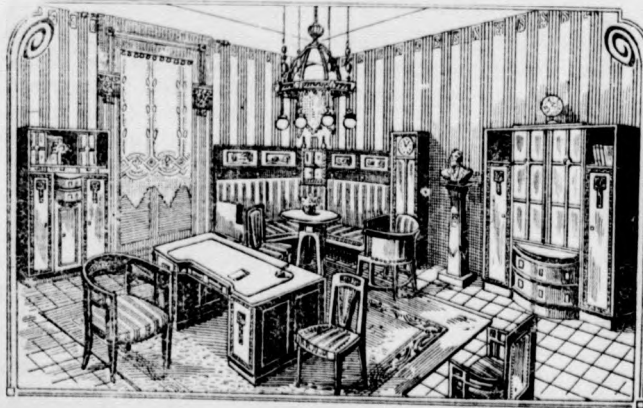
Telefon.

Szokolca. Ninos a cikkben sem provokálás, sem sértés, hanem csak egyszerű figyelmeztetés, a melyet még most is a viszonyok változása után helyénvalónak tartunk, hogy a most kifogásolt állapotok újra ne következzenek.

Négy középiskolát végzett keresztény fiút gyakornoknak felvesz
96 15-0
Huszár István könyvkereskedése Nyitra.

VAJDA J. BUTORTERMEI

Óriási választék.
Szolid és megbízható kiszolgálás.
Legjutányosabb árak.

Óriási választék.
Szolid és megbízható kiszolgálás.
Legjutányosabb árak.

NYITRÁN, PÁR-UTCA 22.

Kiadó lakás!

Csermányon jó karban levő úri ház november hó 1-től kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Gázlámpák eladók!

Nyitra, Bottyán-utca 5., II.

153. 2-2.

Pályázati hirdetés.

Nyitra város róm. kath. iskolaszéke, az elemi fiúiskolánál megüresedett

rendes tanítói állásra

pályázatot hirdet. — Javadalmazása: 1200 korona kezdőfizetés, 480 korona lakáspénz és 20 korona kertilletmény. Az ének és a kézimunka (szlőjd) tanítására képesített tanítók előnyben részesülnek. A kellően felszerelt kérvények, **folyó évi október hó 31-ig** alulírt iskolaszéki elnök címére küldendők.

150 2-2 Szmida Kálmán, esp.-plébános.

Korcsmai Kimérőnek

Fiatal, keresztény, gyermektelen házaspárt, vagy ügyes fiút november 1-jére keres

Cognacgyár Nyitra.

146. 3-3.

Igen tisztelt Nagysád!

Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy a mostani bécsi bevásárlás alkalmával sikerült nekem különféle minőségben és dús választékban a legutolsó parisi divatnak megfelelő

női kalap raktárt

nagyon mérsékelt áron megszerezni. Szíves pártfogását kéri

Spanyár A.

120 13-0 Telegdy-utca 4. szám alatt.

Szabó Imre temetkezési vállalata Nyitrán Hid-utca 1. szám.

Lakás: Hid-utca 2. sz. (saját ház). Telefon szám 57.

147 3-10

Díszes üveges gyáskocsi. Mindenkor nagy választék sírkoszorúkbán, szalagokban, jutányos áron.

Vidékre bérmentes csomagolás!

Mint a legjobb minőségű szobapadló lakot ajánlom a gyorsan száradó

Eisenstädter-féle „EGLASINET”

1 kilós doboz ára 1 kor. 80 fillér.

Ugyanezen gyár tartós szép fényű

„LINÓLEUM LAKKJA”

1 kilós dobozban 1 kor. 50 fillér.

Raktáron tartom fentiekén kívül

Weyrauch gyárnak kiváló és finom

BOROSTYÁN LAKKJÁT

mely legtartósabb az összes lakkfestékek között, 1 kilós doboz ára K 1.80.

A legfinomabb minőségű Weyrauch-féle

spirituspadlólakk-festék

is nálam kapható, 1 literes üveg K 1.80.

Teljes tisztelettel

Széchenyi Sándor Nyitra kereskedő.

135 5-0

Sárga, barna, machagóni és sötétbarna színben.

N Szentgyörgyi Gusztávné Női kalap divatterme

Nagytapolcsány, Bölgyényi-u. 23.

143. 5-5.

BEJEGYZETT SZÓVÉDJEGY 'Ferrenit'

'FERRENIT'

BEJEGYZETT SZÓVÉDJEGY 'Ferrenit'

asbest-tetőfedő palagyár Kramer Adolf és Fiai, Nyitra.

83. 23-52.

Ajánlják gyártmányaikat az érdekeltek figyelmébe.

A 'FERRENIT'-PALA szilárd, tűz-, vihar- és fagyellentálló. Teljes tetőbefedéseket vállalnak, mintával és előnyös árajánlattal készséggel szolgálnak: **Kramer Adolf és Fiai** tetőfedőpala gyárosok **Nyitra.**

50-181-182

WEIGL ANTAL
PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, cimádákat, birtumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

13. 41-52.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKÉDÉSSEN

Nemes hegyi ojtvány

csemege szőlő

francia fajokban
édes és zamatos
**5 kilós posta-
kosarakban**

gondos csomagolásban, bármely posta-állomásra mérsékelt áron szállítok, valamint üres szőlőkösarak nálam mérsékelt áron beszerezhetők. ::::

PÉCS EDE, NYITRA
kereskedő és szőlőbirtokos.

92. 24-52.

Hirdetések

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, — ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

**Özv. Szomolányi Györgyné
temetkezési vállalata
Nagytapolcsány,
Kossuth Lajos utca 38. sz.
Diszes üveges kocsi. Nagy
koporsó s koszorúraktár.**

152. 2-4.

WALTHERR GIDA

katholikus cég, az arany érdemkereszt tulajd.

üvegfestészete

Telefon 70-01. Velencei és üveg mozaik intézete Telefon 70-01.

Budapest, VIII., Conti-utca 25.

Készít művészi kivitelű festett

TEPLOMABLAKOKAT

8. 43-52.

velencei és üveg mozaikot a leg-egyszerűbbtől a leggazdagabb kivitelig jutányos áron mellet.

1909. évben készült munkák:

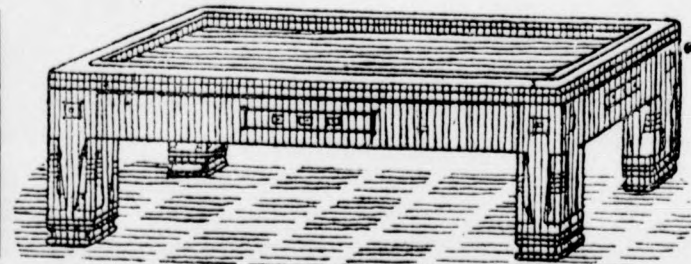
Veszprémi székesegyház 32 ablak. — Hódsági templom Bács m. 15 nagy ablak. — Szigetvári templom 10 ablak. — Sátoraljaújhely 8 nagy ablak. — Sárospataki főtemplom 12 nagy ablak. — Szabadkai, Pécsi, Bártfai és Köhalmi Szent Ferenc-rendi templomokban 47 nagy ablak. — Budapesti örökimádási templom 4 nagy ablak és 28 kisebb szőnyeg ablak. — Továbbá a Toronyosi, Németprónai és Trencsényi templom festett ablakai.

Színes mintarajzokat díjmentesen küldök. :: :: Számos kitüntetés és elismerés a készített munkák után. Kívánatra költségemen a helyszíntre utazom.

Aranyéremmel kitüntetve.

PÁLLÁN HENRIK UTÓDA STYASZNY JÓZSEF
ELSŐ ERDÉLYI BILLARD-ASZTALOS GYARA
KOLOZSVAR, DÁVID FERENC-UTCA 3. SZÁM

186. 46-52.

Elvállal: Kávéházak, körök, egyletek teljes berendezését. Új tekeasztal készítést minden stílusban és bármely e szakmába vágó munkát. Saját készítésű jégsekre-nyekből állandó nagy raktár. :: Készít: Gummi-betéteket, behuzásokat, lyukvarrá-sokat, dobmandenel felvankosozást, dákó-javításokat stb. Billardgolyók állandóan raktáron vannak. Új és átalakított billard-asztalokat állandóan raktáron tartok.